

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ W ZAWADZKIEM

na lata 2017- 2021

Program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Publicznej Szkole Podstawowej w Zawadzkiem opiera się na hierarchii wartości przyjętych przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy oraz tradycji.

Działania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym są spójne z Zasadami Wewnątrzszkolnego Oceniania oraz statutem szkoły.

Myśl przewodnia podejmowanych w szkole działań wychowawczych i profilaktycznych opiera się na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa.

Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej oraz społecznej. Proces wychowania jest uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów uczniów.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym i lokalnym. Uwzględniono:

- 1) Wyniki ewaluacji wewnętrznej z poprzedniego roku szkolnego,
- 2) Wyniki z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora za poprzedni rok szkolny,
- 3) Wyniki badania ankietowego „Klimat w szkole” przeprowadzonego przez Fundację „Masz szansę” wśród uczniów kl. III,
- 4) Innych form prowadzenia diagnozy: obserwacja, rozmowa, wywiad,
- 5) Dokumentacji pedagoga szkolnego,
- 6) Dokumentów ważnych dla szkoły i jej społeczności.

Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483).
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. 2017 poz. 1189).
4. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59, 949).
5. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. 2016 poz. 1943 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. 2014 r. poz. 263);
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 r. poz. 1817, 1948, z 2017 r. poz. 60, 573).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
12. Ustawa o z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 2017 r. poz. 1219).
13. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. 2015 poz. 728);
14. Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm.);
15. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
16. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, Budapeszt 23.11.2001 r., CETS nr 185.

17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. z zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249);
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);
19. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2010 r. nr 127, poz. 857);
20. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 r. poz. 783, 1458);
21. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości w przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2013 r. poz. 1563);
22. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
23. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
24. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390).
25. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
26. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 r. poz. 697);
27. Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).
28. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomaganie nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz.U. 2017 r. poz. 1042);
29. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. 2015 r. poz. 1214);
30. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2017 poz. 1580);
31. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2017 r. poz. 149, 60);
32. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2015 r. poz. 1916);
33. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2003 r. nr 6 poz. 69);

34. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 r. nr 209 poz. 1245);
35. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2014 poz. 395 z późn. zm.);
36. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. 2001 r. nr 135 poz. 1516 i 2014 r. poz. 1150);
37. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. 2016 r. poz. 656);
38. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1241 z późn. zm.);
39. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 2017 r. poz. 1260);
40. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2016 poz. 1866);
41. Statut Publicznej Szkoły Podstawowej w Zawadzkiem.

Stan prawny na dzień 1.09.2017 r.

Misja i wizja szkoły

Misja szkoły:

Rozwijanie samodzielności, przedsiębiorczości i poczucia odpowiedzialności.

Nauczenie uczenia się.

Nauczenie ogólnej kultury.

Rozwijanie poczucia solidarności i pomagania sobie nawzajem.

Sprzysianie rozwojowi osobowości.

Przygotowanie możliwie największej liczby uczniów do dalszej nauki.

Wizja szkoły:

Jesteśmy szkołą bezpieczną i przyjazną. Pracujemy jako zespół, szanując i wspierając się nawzajem. Uczymy kreatywności, z jednoczesnym naciskiem na odpowiedzialność za własne decyzje. Jesteśmy otwarci na świat i zmiany w nim zachodzące, chętni do czerpania z jego dorobku naukowego i kulturowego.

Nasza szkoła jest zakorzeniona w tradycji lokalnej i narodowej. Kształcimy swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego.

Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Kształtujemy w uczniach wrażliwość na dobro, prawdę i piękno. Najwyższym dobrem jest dla nas uczeń.

Model absolwenta

Absolwent Publicznej Szkoły Podstawowej w Zawadzkiem jest Polakiem umiejącym żyć godnie i poruszać się w otaczającym go świecie oraz:

- 1) jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji;
- 2) czerpie radość z nauki;
- 3) przestrzega ogólnie przyjętych wartości moralnych;
- 4) potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje;
- 5) potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie;
- 6) zgodnie współpracuje z innymi;
- 7) jest ciekawy świata i wrażliwy na drugiego człowieka;
- 8) jest życzliwy i tolerancyjny, szanuje godność własną i drugiego człowieka;

- 9) rozumie wartość uczenia się i potrzebę własnego rozwoju;
- 10) dba o zdrowie psychiczne i fizyczne oraz o bezpieczeństwo własne i innych;
- 11) potrafi wykorzystać wiedzę w sytuacjach życiowych.

Cele

1. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018
2. Cele szkoły określone w rozporządzeniu MEN z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej (...)

Głównymi celami szkoły jest:

- 1) *wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);*
- 2) *wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;*
- 3) *formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;*
- 4) *rozwijanie kompetencji takich jak kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;*
- 5) *rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;*
- 6) *ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności;*
- 7) *rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;*
- 8) *wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat;*
- 9) *wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;*
- 10) *wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;*
- 11) *kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;*
- 12) *zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;*

13) *ukierunkowanie ucznia ku wartościom.*

3. *Wynikające z prowadzonych badań*

4. *Wynikające z potrzeb członków społeczności szkolnej*

Działania

Działania mają charakter wychowawczy i profilaktyczny.

Działalność wychowawcza – ma na celu kształtowanie osobowości młodego człowieka, jego postaw, zachowań oraz cech niezbędnych w życiu społecznym. Naszym celem jest przygotowanie ucznia do samodzielnego, poprawnego nawiązywania stosunków międzyludzkich, kształtowania długoterminowych relacji z innymi ludźmi, zachowania etycznego, moralnego i akceptowanego przez społeczność, w której żyje. Ważna jest świadomość oraz istnienie głębokich, skłaniających do refleksji wartości młodego człowieka.

Działalność wychowawcza polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności, pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
2. psychicznej – ukierunkowanej na budowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;

4. aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność profilaktyczna – celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu hamowanie postępu i niwelowanie pojawiających się powikłań już istniejącej choroby. Działania profilaktyczne pozwalają stworzyć odpowiedni wzór zachowań społecznych, które przyczyniają się do obniżenia prawdopodobieństwa pojawienia się danego zjawiska. Naszym zadaniem jest dostarczanie silnych pozytywnych wzorców i przeżyć, wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie posiadanych przez nich zdolności oraz wspieranie ambitnych postaw.

Działania szkoły obejmują trzy poziomy profilaktyki:

1. profilaktyka uniwersalna – pierwszy poziom – skierowana do wszystkich uczniów i nauczycieli. Jej celem jest budowanie zdrowych i trwałych relacji w obrębie szkolnej społeczności, m.in. poprzez szkolenie nauczycieli i innych pracowników w zakresie pedagogiczno-wychowawczym, ustalenie określonych zasad postępowania, niezgodę na przemoc, dbanie o dobre relacje, wzmacnianie odporności uczniów (np. poprzez warsztaty radzenia sobie ze stresem) i podnoszenie ich samooceny czy wyrażne wskazanie osoby, do której można udać się po pomoc;
2. profilaktyka selektywna – drugi poziom – działania skupione są na osobach z grupy zwiększonego ryzyka (np. uczniach z problemami zdrowotnymi, ekonomicznymi, rodzinnymi, z trudnościami w nauce). Zadaniem szkoły i pracowników jest określenie potrzeb i trudności uczniów z grupy ryzyka oraz wsparcie ich w przezwyciężeniu trudności, m.in. poprzez działania włączające ich do grupy rówieśniczej czy pomagające w nauce. Ważnym czynnikiem jest włączenie rodziców / opiekunów uczniów do pracy oraz wspólne rozwiązywanie napotykaných trudności;

3. profilaktyka wskazująca – trzeci poziom – działania skupiają się na osobach z grupy wysokiego ryzyka, np. po próbie samobójczej. Profilaktyka wskazująca zawiera w swoich działaniach również te wynikające z działań drugiego poziomu. Pracownicy szkoły powinni bardzo dyskretnie i nieustannie obserwować ucznia, zapewnić mu opiekę szkolnego specjalisty oraz współpracować z rodzicami w zakresie zapewnienia mu stałej specjalistycznej opieki.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny obejmuje następujące treści:

1. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej,
2. Budowanie świadomości i przynależności narodowej,
3. Zachowania autoagresywne,
4. Wychowanie do wartości,
5. Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,
6. Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,
7. Cyberprzemoc,
8. Środki psychoaktywne

„Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej”

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: **„Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej”** ma na celu:

1. Budowanie świadomości samego siebie i realnych aspiracji życiowych:
  - kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
  - rozumienie znaczenia i roli ubioru (odpowiedniego do okazji i miejsca),
  - poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych,
  - poszerzanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania.
2. Budowanie pewności siebie:
  - uświadamianie zagadnienia pewności siebie,
  - techniki budowania pewności siebie,
  - odkrywanie własnej osobowości,
  - rozwijanie zainteresowań,
  - odnajdywanie swoich mocnych stron.
3. Budowanie zaradności życiowej:
  - organizacja warsztatów,
  - angażowanie uczniów w organizację wydarzeń, imprez etc.
  - organizacja wyjazdów, wycieczek, „zielonych szkół”.

Cele szczegółowe:

- tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole,
- uczenie asertywności,

- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji,
- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań,
- wzmocnianie poczucia własnej wartości,
- poznawanie swoich predyspozycji oraz ich rozwijanie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Zajęcia integracyjne.	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia integrujące klasy uczniowskie, - ćwiczenia aktywizujące. 	<p>Wychowawcy, Nauczyciele, Pedagog szkolny, Wychowawca świetlicy</p>	<p>Początek roku szkolnego, Wg potrzeb</p>	Uczniowie
	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia integracyjne dla klas pierwszych na początku roku szkolnego (w zależności od zaistniałej potrzeby również w klasach starszych) • uczenie współodpowiedzialności za swoich kolegów i koleżanki z klasy i ze szkoły, wzmocnianie poczucia solidarności – nauczyciele respektują ustanowione w szkole zasady i konsekwentnie wyciągają konsekwencje w sytuacji, gdy nie są one przestrzegane; uczniowie tworzą własne klasowe zasady, według których chcą pracować (reguły powinny zostać zaakceptowane przez każdego ucznia z osobna oraz nauczyciela) • wspólne wyjścia poza teren szkoły – wycieczki, imprezy integracyjne, poznawcze, przyrodnicze, ekologiczne • realizacja zajęć w ramach programu „Razem” (w kl. IV) 			
<p>1. Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności oraz aspiracji życiowych.</p> <p>2. Praca nad adekwatnym poczuciem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia wychowania fizycznego, lekcje wychowawcze, zajęcia pozalekcyjne 	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Wg harmonogramu planów wychowawczych</p>	Uczniowie

<p>własnej wartości.</p> <p>3. Podnoszenie poziomu kompetencji społecznych</p>	<p>- zajęcia warsztatowe, - mini wykłady, - dramy, - e-lekcje</p>		<p>ych klas</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia, których celem jest samopoznanie i budowanie własnej wartości: <ul style="list-style-type: none"> ○ uświadamianie uczniom posiadanych przez nich zdolności, akceptowanie siebie, promowanie zdrowego stylu życia ○ trening asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi. Rozumieją dlaczego asertywny styl prowadzenia dialogu jest lepszy niż inne; ○ uczniowie dowiadują się czym jest konformizm, komunikacja pasywna, komunikacja agresywna oraz uczą się zachowywać w sposób asertywny (np. warsztaty tematyczne ze specjalistą) ○ komunikacja werbalna i niewerbalna – rozpoznawanie i radzenie sobie z emocjami • zajęcia mające uświadomić uczniom czym jest tolerancja, kiedy należy mówić o zachowaniach nietolerancyjnych oraz dlaczego warto akceptować inność • uczenie uczniów jakie znaczenie w życiu człowieka ma czas, w jaki sposób najefektywniej nim zarządzać oraz na co zwrócić uwagę podczas planowania swojego dnia, tygodnia 				
<p>1. Nauka opanowania stresu bądź wykorzystania sytuacji stresowych na swoją korzyść.</p> <p>2. Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.</p>	<p>- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia plastyczne/ techniczne, - e-lekcje, - mini wykłady, - ćwiczenia rozluźniające, - ćwiczenia oddechowe.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, wychowawcy świetlicy</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie dzieciom czym jest stres, wytłumaczenie jego genezy oraz skutków, które ze sobą niesie. Uczniowie dowiadują się w jakich sytuacjach może on działać korzystnie, a kiedy stanowi zagrożenie – • metody walki ze stresem (np.: uprawianie sportu, wyjścia do kina, słuchanie muzyki, gotowanie, zajęcia 				

	<p>plastyczne itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia relaksacyjne – zapoznanie uczniów z szeregiem ćwiczeń, które pomogą im opanować aktualnie przeżywany stres oraz pozwolą zapanować nad emocjami na co dzień (warsztaty prowadzone przez pedagoga, specjalistów i nauczycieli) • uczniowie ćwiczą zachowanie się w różnych trudnych, konfliktowych sytuacjach 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postawy życiowej w społeczeństwie lokalnym. 2. Budowanie zaradności życiowej. 3. Nauka samodzielnego podejmowania aktywności/ inicjatywy. 4. Rozwijanie uczniowskich zainteresowań. 	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - przedstawienia, prezentacje, wystąpienia, itp., - e-lekcje, - lekcje wychowawcze, - praca projektowa 	<p>Nauczyciele, wychowawcy, pedagog, organizatorzy Dnia Samorządności, doradca zawodowy</p>	<p>Na bieżąco Dzień Samorządności ci rok szk. 2017/2018</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie zapoznają się z zasadami dobrego wychowania (praca w zespołach). • uczniowie poznają zasady poprawnego ubioru oraz ich wpływ na wywieranie pierwszego wrażenia u drugiego człowieka. Uczniowie przygotowują pokaz mody o ustalonej wcześniej tematyce np. ubrania na egzamin, ubrania do pracy, ubrania na co dzień do szkoły, ubrania podczas uroczystości, itp. Podczas pokazu warto omówić każdy zestaw ubioru i wytłumaczyć odbiorcom dlaczego taki ubiór, kolor i fason został zastosowany w danej stylizacji; • cykl spotkań pt. „spotkanie z praktyką” – nauczyciele pytają, czy uczniowie mają już wybraną ścieżkę życiową – jeśli są to konkretne zawody to warto zweryfikować prawdziwość uczniowskich wyobrażeń z rzeczywistością oraz z wymaganymi na takim stanowisku zdolnościami i predyspozycjami. Zapoznanie uczniów z przedstawicielami wybranych zawodów, aby uczniowie mieli sposobność spotkać się z nimi, wysłuchać ich opowieści o standardowym dniu w pracy, zaletach i wadach takiego zawodu oraz co należy zrobić, aby w przyszłości samemu zajmować się taką profesją; • prowadzenie działań psychoedukacyjnych, których celem jest możliwość dokonania przez uczniów świadomego wyboru dalszej drogi życiowej: prowadzenie całorocznego doradztwa zawodowego, umożliwiającego odkrycie słabych i mocnych stron uczniów, ich aktualnych predyspozycji zawodowych, aspiracji i możliwości: <ul style="list-style-type: none"> ○ uświadamianie uczniów odnośnie działań, jakie powinni podejmować, aby zrealizować swoje plany 				

	<p>zawodowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów poprzez umożliwianie im samodzielnego działania, ○ rozwijanie umiejętności rozpoznawania i ujawniania swoich uczuć i emocji, ○ nauczyciele uczą uczniów zarządzać swoim czasem i posiadanymi kompetencjami – lekcje mające na celu naukę planowania prac, organizacji. <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia pt. „Jaki jestem?” – zajęcia skupiające się na zdolnościach i predyspozycjach zawodowych uczniów; • pracownicy szkoły zachęcają uczniów do czynnego udziału w proponowanych przez nią zajęciach pozalekcyjnych. Nauczyciele promują również organizacje oraz instytucje działające na terenie szkoły i w środowisku lokalnym (np. ZHR/organizacje sportowe/działające na rzecz ochrony przyrody,turystyki) 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły. 2. Nawiązywanie i/lub utrzymywanie odpowiednich relacji i zaangażowania rodziców/opiekunów uczniów. 3. Prowadzenie ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, kursy, treningi, warsztaty, - książki, materiały szkoleniowe, ulotki, - badania ankietowe. 	<p>Lider WDN, pedagog szkolny, wychowawcy, nauczyciele,</p>	<p>I sem r. szk. 2017/2018</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • szkolenie umiejętności skierowane do nauczycieli - Trening Umiejętności Społecznych, • Trening kontroli złości dla dzieci i młodzieży – szkolenie warsztatowe skierowane do nauczycieli. Dzięki szkoleniu nauczyciele dowiedzą się w jaki sposób zapobiegać zachowaniom agresywnym i przemocowym i jak radzić sobie z wybuchami złości u dzieci i młodzieży • nauczyciele pracują nad przełamywaniem barier komunikacyjnych z rodzicami/opiekunami uczniów – badanie ankietowane przeprowadzone przez nauczycieli (badanie pozwoli określić na jakim poziomie znajduje się nawiązywanie relacji na linii rodzice – nauczyciele) • nauczyciele odpowiedzialni są za tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole – badanie ankietowe przeprowadzone przez zespół ewaluacyjny „Agresja i przemoc”(skierowane do całej społeczności szkolnej). Badanie określi nasilenie sytuacji problemowych na terenie szkoły oraz pomiędzy uczniami, natomiast opracowana Diagnoza i Działania pozwolą zrozumieć genezę problemu oraz odpowiednio dobrać narzędzia, które pomogą w określeniu działań profilaktycznych przemocy i agresji; • nauczyciele uczestniczą w szkoleniu informacyjnym na temat inteligencji emocjonalnej uczniów w perspektywie ich powodzenia w nauce szkolnej. Zapoznają się z technikami, które wpływają na 				

	<p>podniesienie poziomu inteligencji emocjonalnej swoich uczniów (np. proponowanie zabaw/gier podczas, których głównym zadaniem uczestników jest rozpoznanie emocji drugiego człowieka);</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenia zewnętrzne nauczycieli. 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogizacja rodziców/opiekunów dzieci. 2. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/opiekunowie dzieci. 3. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną. 	<p>- spotkania z wychowawcą, - pogadanki.</p>	<p>Rodzice/opiekunowie uczniów, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, specjaliści,</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rodzice/opiekunowie dzieci czuwają nad tym, aby ich pociechy wykazywały właściwą postawę charakteryzującą się wysoką kulturą osobistą oraz sumiennie realizowały obowiązek szkolny; • rodzice/opiekunowie utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, wykazują zainteresowanie aktualnym stanem wiedzy swoich pociech oraz w razie zaistnienia potrzeby sami podejmują kontakt z konkretnym nauczycielem, wychowawcą klasy czy dyrektorem; • rodzice/opiekunowie angażują się w działania realizowane przez szkołę tj. akademie i uroczystości szkolne, konkursy, wydarzenia, imprezy klasowe i szkolne, wyjścia, wyjazdy, itp.; • rodzice/opiekunowie uczniów, których pociechy wykazują specyficzne trudności wychowawcze pozostają w stałym kontakcie z pracownikami szkoły i podejmują się wspólnych działań w celu polepszenia aktualnej postawy dzieci i młodzieży. Zadaniem wychowawców klas jest ułatwienie im tego kontaktu bądź wskazanie alternatywnych form szukania wsparcia; • rodzice/opiekunowie, których pociechy wykazują problemy edukacyjne i/lub towarzyskie (np. problemy socjalizacyjne z koleżankami i kolegami ze szkoły) pozostają w stałym kontakcie z wychowawcą, pedagogiem szkolnym/pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz pracują nad zmianą i poprawą aktualnego stanu; • specjalista/wykwalfikowany w temacie samooceny pedagog rozmawia z rodzicami na temat zagrożeń wynikających z posiadania przez dziecko niskiej samooceny. Warto wskazać zachowania dorosłych, które mogą wpływać na obniżanie samooceny młodych ludzi np. wysokie wymagania i aspiracje rodziców. • Przeprowadzenie spotkania z opiekunami uczniów na temat ustalania zasad panujących w domu, przestrzegania ich przez wszystkich domowników oraz konsekwentnego reagowania w sytuacjach, gdy dana reguła nie zostanie dotrzymana. Spotkanie prowadzone jest przez wykwalifikowanego w temacie 				

	<p>psychologa/pedagoga, który opowiada o konsekwencjach istnienia w domu podwójnych standardów – jednych wymagań względem dzieci i młodzieży, innych odmiennych w stosunku do dorosłych. Celem spotkania jest uświadomienie dorosłym, że najczęściej pozytywnych skutków wychowawczych przynoszą pozytywne wzorce zachowań samych rodziców oraz okazywanie wzajemnego szacunku, troski i zainteresowania. Rodzice dowiadują się w jaki sposób pracować nad polepszeniem dialogu pomiędzy nimi a ich pociechami oraz wiedzą gdzie szukać pomocy, gdy sytuacja jest bardziej wymagająca (np. terapia rodzinna).</p> <ul style="list-style-type: none"> • warsztaty dla rodziców „Szkoła da rodziców i wychowawców” prowadzone przez specjalistów PPP. 			
<p>1. Współpraca z organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi nie związanymi bezpośrednio ze szkołą.</p>	<p>- spotkania za specjalistami danej tematyki, - szkolenia.</p>	<p>Dyrektor, wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciele</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Dyrekcja szkoły</p>
<p>Przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca w zakresie realizacji omawianych działań profilaktycznych z: <ul style="list-style-type: none"> ○ Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, ○ z ośrodkami kulturalnymi w swojej miejscowości, ○ rodzicami/ opiekunami prawnymi uczniów, ○ instytucjami i organizacjami edukacyjnymi, ○ osobami fizycznymi, ○ służbami porządku publicznego. 				

„Budowanie świadomości i przynależności narodowej”

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: **„Budowanie świadomości i przynależności narodowej”** ma na celu:

- kształtowanie świadomości obywatelskiej,
- kształtowanie patriotyzmu lokalnego,
- rozwijanie postaw prospołecznych oraz dbanie o wspólne dobro,
- pielęgnowanie postaw patriotycznych,
- zachęcanie do aktywnego udziału w życiu rodzinnym, społeczności szkolnej, lokalnej i państwowej,
- dbałość o używanie poprawnej polszczyzny,
- wykazywanie szacunku do symboli narodowych i lokalnych tj. hymn kraju, godło, flaga oraz dbanie o krzewienie innych symboli, wartości i tradycji narodowych,
- pielęgnowanie tradycji narodowych,
- uczenie wykazywania właściwej postawy podczas obchodów państwowych i szkolnych,
- poszerzanie wiedzy o historii miasta, regionu, jego kulturze i sztuce itp.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Diagnoza preferowanych przez uczniów wartości.	- badanie ewaluacyjne, - omówienie otrzymanych wyników, - opracowanie działań profilaktycznych i wychowawczych, - przeprowadzenie ponownej ewaluacji.	Zespół ewaluacyjny, wychowawcy,	R.szk. 2019/2020	Cała społeczność szkolna
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badań ankietowych diagnozujących posiadane wartości i postawy patriotyczne u członków społeczności szkolnej – uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, rodzice/ opiekunowie uczniów.				

	<ul style="list-style-type: none"> • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu wspieranie postawy patriotycznej u dzieci i młodzieży szkolnej, podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zmianę aktualnego, niekorzystnego stanu wyznawanych wartości, itp. i/lub j.w.; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych. 			
1. Kształtowanie osobowości ucznia.	- godziny wychowawcze, - e-lekcje, - „spotkania z kulturą”.	Wychowawcy, nauczyciele,	Na bieżąco	Uczniowie
	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ uczenie uczniów wrażliwości dzięki prowadzeniu zajęć mających związek z kulturą i sztuką. Organizowanie wyjść na wydarzenia kulturalne tj. wyjścia do teatru, muzeum, filharmonii, pokazy sztuki itp., ○ analiza inscenizacji na podstawie obejrzanej sztuki w teatrze bądź jej ekranizacji, ○ spotkania z aktorami po zakończeniu sztuki teatralnej. • uświadomienie uczniów na poczucie piękna i estetyki – prowadzenie zajęć plastycznych, technicznych, polonistycznych na świeżym powietrzu. Zajęcia plastyczne: próba odtworzenia otaczającego uczniów krajobrazu, nakłanianie uczniów do własnej twórczości, uwalniania swojej ekspresji; • podczas godziny wychowawczej nauczyciele prowadzą ćwiczenia aktywizujące kształtujące postawy koleżeńskie „Ja –przyjaciel, kolega, koleżanka” 			
1. Uświadamianie istoty przynależności do narodu.	- godzina wychowawcza, - plakaty.	Wychowawcy, nauczyciele	Wg. planów wychowawczych, programów	Uczniowie

			nauczania	
	<p>Np.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „ja wśród innych” – zajęcia mające na celu uświadomienie swojej przynależności narodowej. Podczas zajęć uczniowie dyskutują nad tym co cenią w swoim narodzie i Polakach. Młodzi ludzie wskazują pozytywne cechy, które wyróżniają nas na tle innych narodów i powodują, że powinniśmy czuć się dumni z faktu bycia Polakami; • „Polska biało-czerwona” – zajęcia poświęcone symbolom narodowym, ich historii, znaczeniu oraz szacunku do nich; • „poprawna polszczyzna” – uwrażliwianie uczniów na używanie poprawnej polszczyzny • „patriotyzm i jego znaczenia w dniu dzisiejszym” – uczniowie przygotowują plakaty uzasadniające, że patriotyzm ma znaczenie w dzisiejszych czasach. • podczas godziny wychowawczej oraz zajęć historii prowadzenie debat na tematy: <ul style="list-style-type: none"> ○ kim jest współczesny patriota i jak zmienił się obraz postrzegania patriotyzmu na przestrzeni lat?, ○ polskie symbole narodowe – aktualne czy przestarzałe, jak powinno się do nich odnosić, ○ Polska naszą Ojczyzną – za co cenimy nasz kraj i Polaków, ○ miejsce Polski w Europie i Unii Europejskiej. 			
<p>1. Budowanie więzi kulturowo- etnicznej.</p> <p>2. Promowanie społeczności lokalnej.</p>	<p>- wykłady, warsztaty, - prezentacje, - plakaty, - publikacje w szkolnej gazetce</p>	<p>Nauczyciele, pracownicy szkoły</p>	<p>Wg potrzeb, wg planu rocznego szkoły</p>	<p>Uczniowie</p>

- obchodzenie w szkole uroczystości tj.:
  - wieczór andrzejkowy,
  - bal maskowy,
  - Święto Konstytucji 3 Maja,
  - Święto Niepodległości,
  - Dzień Edukacji Narodowej,
  - Dzień Zaduszny,
  - Święto Szkoły,
  - Wigilia klasowa,
  - Mikołajki,
  - „tydzień z historią” – uczniowie pracując w grupach przygotowują plakaty na temat dawnych obrzędów i zwyczajów ludowych tj. Święto Marzanny, Zielone Świątki, Śmigus-dyngus, Kolęda, Pastoralka, Noc Kupały, Dożynki, Pisanki, Katarzynki, Dziady, Zaduszki, itp.
- zachęcanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w konkursach lokalnych, wojewódzkich i krajowych z tematów związanych z poprawną polszczyzną oraz historią naszego kraju, konkursach krasomówczych i recytatorskich („Las w poezji”, „Śląskie beranie”)
- podczas zajęć muzycznych uczniowie zapoznają się z pieśniami patriotycznymi, które później prezentowane są podczas akademii;
- konkurs związany z wiedzą na temat tradycji ludowych / tradycji Polskich („Ale jajo”, „Śląskie beranie”);
- zapoznawanie uczniów z literaturą odpowiednią dla ich stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego. Nauczanie świadomego i refleksyjnego odbioru czytanego tekstu oraz podejścia do niego w krytyczny sposób. Młodzi ludzie poznają specyfikę poszczególnych okresów i nurtów literackich, zauważają zmieniające się dominujące wartości człowieka na przestrzeni wieków – nauczyciele organizują pogadanki mające na celu uaktywnić w uczniach logiczne myślenie oraz nauczyć prowadzenia dyskusji na temat literatury;
- Promowanie aktywnego uczestnictwa uczniów w szkolnym kole SKKT-PTTK. Nauczyciele zachęcają uczniów do założenia książeczek PTTK oraz czynnego podróżowania po polskich szlakach turystycznych;
- uczniowie zapoznają się z historią swojej rodziny:
  - wywiady z dalszymi członkami rodziny,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ przygotowanie drzewa genealogicznego. • rozwijanie wiedzy oraz kształtowanie postawy otwartości wobec innych kultur – uczniowie przygotowują prezentacje na temat przedstawionej przez siebie kultury. Forma pracy nie jest istotna, ważna jest inwencja uczniów i ciekawe spojrzenie na temat. 			
1. Poznawanie historii lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki po muzeach, - spotkania z mieszkańcami DPS, emerytami, rencistami, osobami starszymi. 	Nauczyciele, wychowawcy, opiekun SU	Wg potrzeb	Uczniowie
	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie przez nauczycieli aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz społeczności lokalnej, przygotowujących do życia w niej. • angażowanie młodych ludzi w pracę samorządu szkolnego i/lub inne formy aktywności działających na terenie szkoły tj. gazetka szkolna, koła zainteresowań i inne; • współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej (OPS), DPS oraz Związkiem Emerytów i Rencistów – zorganizowanie przedstawień z okazji świąt i innych uroczystości, przygotowanie drobnych upominków świątecznych. • uczniowie odwiedzają miejsca związane z lokalną historią (zajęcia w Regionalnej Izbie w LO). • angażowanie uczniów w prace samorządowe; • praca w grupach roboczych działających na terenie szkoły tj. gazetka szkolna, koła zainteresowań. 			
1. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - broszury informacyjne, - spotkania z rodzicami / opiekunami uczniów, - współpraca z instytucjami, organizacjami zewnętrznymi. 	Dyrektor, nauczyciele, wychowawcy,	Na bieżąco	Nauczyciele i wychowawcy

	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z lokalnymi ośrodkami kultury; • stosowanie podczas swoich zajęć technik aktywizujących pracę uczniów; • uświadomienie opiekunom jak wielkie znaczenie w życiu dzieci i młodzieży ma posiadanie oraz przestrzeganie ustalonych wspólnie reguł postępowania oraz panujących w danej społeczności wartości i norm zachowania. Konieczne jest również uzmysłowienie słuchaczom istotności konsekwentnego reagowania w sytuacji nieprzestrzegania przez młodych ludzi zasad; • podczas spotkania z rodzicami, osoba przygotowana w temacie (psycholog, pedagog) prezentuje wychowawcom konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania samodzielnie ustalonych zasad przez ich twórców – najczęściej rodziców / nauczycieli. Konieczne jest uświadomienie opiekunom, że wyznaczone zasady powinny obowiązywać każdą ze stron, należy być w tym konsekwentnym. Opiekunowie dzieci i młodzieży powinni stanowić dla nich autorytet, wzór w postępowania. 			
<p>1. Angażowanie rodziców / opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej w pracę na rzecz szkoły.</p> <p>2. Pedagogizacja dorosłych na temat konieczności kształtowania prawidłowych postaw w młodych ludziach.</p>	<p>- kontakt z nauczycielami, wychowawcami klas, - spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>
	<p>Opiekunowie dzieci włączają się do twórczych, innowacyjnych i aktywizujących działań, mających na celu rozwój postaw patriotycznych związanych z tożsamością kultury narodowej oraz rozbudzaniem poczucia dumy i szacunku do swojego kraju pochodzenia, jego dorobku kulturowego oraz historii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachęcenie rodziców / opiekunów uczniów do czynnego udziału w życiu szkoły, uczestnictwie w uroczystościach patriotycznych i szkolnych oraz wyjściach kulturalnych – nauczyciele informują dorosłych o planowanych wydarzeniach podczas spotkania z rodzicami, za pośrednictwem strony internetowej szkoły, wysyłając im maila z informacją bądź za pośrednictwem kontaktu telefonicznego / 			

bezpośredniego. Na początku roku szkolnego i semestru wychowawcy podsumowują pracę w poprzednim okresie oraz zapoznają dorosłych z planowanymi aktywnościami dodatkowymi dla uczniów. Nauczyciele / wychowawcy zachęcają dorosłych do dzielenia się z nimi własnymi pomysłami na urozmaicenie zajęć fakultatywnych bądź obowiązkowych dla uczniów oraz umożliwiają im czynne angażowanie się w pracę szkoły (np. podczas wyjść poza teren placówki dorośli pełnią funkcję opiekunów dzieci);

- prowadzenie rozmów z rodzicami / opiekunami uczniów dyskusje na temat prawidłowych relacji i postaw krzewionych w rodzinie dziecka oraz udziału w uroczystościach patriotycznych, które wpływają na formowanie prawidłowej świadomości przynależności narodowej;
- szkoła zachęca dorosłych do udziału w organizowanych przez szkołę uroczystościach / akademiach szkolnych (o charakterze patriotycznym czy świątecznym);

„Zachowania autoagresywne”

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: **„Zachowania autoagresywne”** ma na celu ochronę zdrowia i życia młodych ludzi. Prezentowane w nim działania wpływają na wzrost poziomu świadomości całej społeczności szkolnej tj. uczniów, rodziców, opiekunów, wychowawców, nauczycieli oraz dyrekcji szkoły. W celu osiągnięcia zamierzonego efektu konieczne jest jednak nawiązanie współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami istniejącymi w szkole.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Natychmiastowe reagowanie w sytuacjach kryzysowych tj. samobójstwo albo próba samobójcza. 2. Opracowanie procedur na wypadek samobójstwa i próby samobójczej. 3. Prowadzenie rejestru stanu zdrowia psychicznego uczniów. 4. Praca nad modyfikacją niewłaściwych zachowań uczniów. 5. Nabywanie przez uczniów nowych umiejętności społecznych. 6. Wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę z zakresu właściwego zarządzania stresem.	- indywidualne i grupowe spotkania z pedagogiem, z psychologiem – pomoc psychologiczna, - zbieranie informacji o stanie zdrowia psychicznego uczniów , - pogadanki.	Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pracownicy szkoły	Wg potrzeb	Wszyscy członkowie społeczności szkolnej
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczna – jeśli na terenie szkoły i/lub poza nią pojawi się przypadek samobójstwa / próby samobójczej, niezwłocznie zostanie zapewniona indywidualna pomoc psychologiczna dla wszystkich osób, które tego potrzebują. Dodatkowo prowadzone będą pogadanki grupowe z psychologiem, które pozwolą zbadać nastroje członków społeczności szkolnej oraz ułatwią pozbycie się trudnych emocji, napięć. W razie pojawienia się osoby, której stan emocjonalny jest niepokojący, należy wskazać jej listę miejsc (ośrodków, poradni, psychologów i psychiatrów), którzy zapewnią jej dodatkową opiekę psychologiczną w formie terapii; • opracowanie przez szkołę procedur na wypadek usiłowania i dokonania samobójstwa na terenie szkoły / poza nią lub przez osoby, które mają bezpośrednią styczność ze szkołą – tj. w jaki sposób informować rodziców, uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły o zdarzeniu; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • rodzice/ opiekunowie uczniów przekazują informacje dotyczące stanu zdrowia, zażywanych lekach, stosowanej diecie oraz poziomu psychoficznego dziecka; • przekazanie rodzicom, nauczycielom i uczniom informacji na temat stresu psychologicznego, reakcji stresowej oraz sposobów doraźnego radzenia sobie z takim stanem. 			
<p>1. Praca nad modyfikacją zachowań niewłaściwych uczniów.</p> <p>2. Nabywanie przez uczniów nowych umiejętności społecznych.</p> <p>3. Wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę z zakresu właściwego zarządzania stresem.</p>	<p>- trening umiejętności, warsztaty zmiany zachowań,</p> <p>- współpraca z rodzicami/ opiekunami uczniów,</p> <p>- e-lekcja,</p> <p>- dramy.</p>	<p>Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pracownicy szkoły</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie przy wsparciu rodziców, opiekunów</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dążenie do likwidacji niewłaściwych zachowań uczniów np.: <ul style="list-style-type: none"> ○ trening bezpośredniej komunikacji pomiędzy uczniami, ○ uczenie asertywnego sposobu komunikowania się z rówieśnikami, ○ rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów, ○ radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ○ zwracanie uwagi rodzinie bądź prawnym opiekunom na pojawiający się problem, ○ zapewnienie pomocy psychologicznej uczniom odtrąconym przez rówieśników oraz tym, którzy „podburzają” kolegów i koleżanki do takiego zachowania, ○ pomoc w określeniu mocnych stron ucznia oraz praca nad wzmocnieniem jego wiary we własne zdolności. <p>Aby zrealizować powyższe założenia konieczne jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwracanie uwagi rodzinie / prawnym opiekunom na pojawiający się problem oraz zmiany postawy uczniów z klasy – przeprowadzenie rozmowy na temat ucznia (bez jego udziału); • ukierunkowanie aktywności ucznia przejawiającego agresję (powierzanie mu różnych dodatkowych prac, 				

	<p>zadań wymagających dużego zaangażowania i wysiłku, ale nie tak, żeby odczuwał to jako karę, ale wyróżnienie, że to jemu właśnie poleciłam coś wykonać, że mogę na min polegać, bo na to zasługuje);</p> <ul style="list-style-type: none"> • praca nad wzmocnieniem odporności uczniów poprzez uczenie ich poszczególnych umiejętności społecznych i psychologicznych np. radzenie sobie z emocjami i stresem, wzmacnianie umiejętności szukania i proszenia o pomoc oraz rozwiązywania problemów; • rozwijanie umiejętności redukcji stresu doraźnego i długofalowego; 			
<p>1. Uświadamianie uczniów czym jest samobójstwo oraz zachowania autoagresywne.</p> <p>2. Informowanie uczniów czym jest depresja, jak rozpoznać stan depresyjny oraz jak poradzić sobie będąc w takiej sytuacji bądź jak pomóc osobie, która pozostaje w depresji.</p>	<p>- godziny wychowawcze, - spotkania ze specjalistami, - filmy edukacyjne, - pogadanki, - studium przypadku, - zajęcia fizyczne.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciele</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>3. Promowanie zachowań właściwych. Nauczanie nowych, przydatnych rozwojowo umiejętności.</p> <p>4. Wzmacnianie uczniowskiej więzi ze szkołą.</p>	<p>Tematy proponowanych godzin wychowawczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia uświadamiające uczniów czym jest samobójstwo, w jaki sposób zapobiegać takim sytuacjom, co może do nich doprowadzić, jakie są symptomy świadczące o tym, że inny człowiek rozmyśla o samobójstwie, gdzie szukać pomocy, itp.; • informowanie uczniów dlaczego zachowania autoagresywne nie są efektywnym sposobem na pozbycie się swoich problemów i zmartwień. Uczniowie zapoznani zostają z alternatywnymi sposobami radzenia sobie z sytuacjami trudnymi np. poprzez poznanie technik relaksacyjnych. <p>Inne inicjatywy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z pracownikiem ośrodka zajmującego się przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym, poradni psychologicznej lub jakiegokolwiek innego miejsca, gdzie mogą otrzymać pomoc; 			

	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat specyfiki telefonów zaufania i osób tam pracujących – uczniowie dowiadują się w jaki sposób mogą skorzystać z anonimowej i darmowej pomocy oraz na co mogą liczyć dzwoniąc tam; • prowadzenie stałej diagnostyki sytuacji problemowej w szkole tj. profilaktyka antynarkotykowa, profilaktyka przeciw przemocy wśród młodzieży szkolnej, cyberprzemoc, itp. • zapewnienie pomocy psychologicznej oraz stałe przypominanie uczniom, gdzie powinni się zgłaszać w sytuacji, gdy czują potrzebę zwierzenia się komuś ze swoich zmartwień, które spowodowane są ich przeżyciami bądź zachowaniem innych osób; • spotkanie ze specjalistą, który wyjaśnia czym jest depresja, jakie są jej objawy i stadia, jakie sytuacje życiowe mogą do niej doprowadzić oraz wskazuje gdzie należy szukać pomocy, gdy będzie się w takiej sytuacji; • trening „radzenia sobie ze smutkiem” – zadaniem treningu jest nauczenie uczniów w jaki sposób radzić sobie w trudnych życiowych sytuacjach (nie tylko dotyczących samobójstwa). Zajęcia prowadzone na zasadzie studium przypadku podczas, których uczniowie krok po kroku analizują poczynania „bohaterów” i zastanawiają się, jakie inne kroki powinni oni wykonać będąc w takiej sytuacji; • promowanie zajęć pozalekcyjnych, fakultatywnych dla uczniów – zachęcanie uczniów do wzmożonej aktywności fizycznej i intelektualnej; • wzmacnianie uczniowskiej więzi ze szkołą poprzez nagradzanie uczniów za angażowanie się w działalność na rzecz szkoły, np. udział w przedstawieniach, akcjach promocyjnych, udzielanie się podczas zajęć fakultatywnych. 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogizacja nauczycieli na temat samobójstw i zachowań autoagresywnych wśród młodych ludzi. 2. Analiza środowiska rodzinnego uczniów. 3. Analiza środowiska szkolnego. 4. Uaktualnienie dokumentu szkolnego „Szkolne Procedury Postępowania w Sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia zewnętrzne, - spotkania ze specjalistami, - spotkania praktyczne prowadzone w aktywizujący sposób. 	<p>Lider WDN, pedagog, wychowawcy, nauczyciele,</p>	<p>R. szk. 2019/2020 Na bieżąco (pkt 4) R.szk. 2017/2018</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenie podczas, którego nauczyciele zapoznają się z objawami i tzw. czynnikami ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienie się prób samobójczych bądź samobójstw dokonanych.; 			

Kryzysowych”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza środowisk rodzinnych uczniów – wśród dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin zdezorganizowanych, dysfunkcyjnych, rozbitych, wielodzietnych itp., ryzyko pojawienie się większej ilości czynników ryzyka wzrasta. Nawet najslabsze bodźce mogą działać na niekorzyść i doprowadzić do samobójstwa; • analiza środowiska szkolnego – poczucie osamotnienia i izolacji od rówieśników oraz poczucie bezsilności i dyskryminacji są częstym powodem samobójstw wśród młodzieży. Konieczne jest podejmowanie przez nauczycieli działań, które przeciwdziałają odtrącaniu jednych uczniów przez innych (np. zajęcia integracyjne, gry i zabawy psychologiczne, zajęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej) oraz podjęcia pracy psychologicznej z uczniem zagrożonym (np. podniesienie poczucia własnej wartości, treningi samodzielnego radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, trening umiejętności społecznych); • nauczyciele bacznie obserwują uczniów, którzy narażeni są na większą ilość stresorów niż normalnie tj. utrata kogoś bliskiego, odrzucenie bądź nadużycia seksualne, samobójstwa w rodzinie czy rówieśnicze, rozpad rodziny, patologie w rodzinie, itp.; • w sytuacjach kryzysowych postępowanie zgodnie z wewnątrzszkolnymi procedurami. 			
1. Pedagogizacja rodziców/ opiekunów dzieci.	- materiały informacyjne, - spotkania ze specjalistami	Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, rodzice	R. szk. 2019/2020 Wg potrzeb	Rodzice i opiekunowie młodych osób
<p>Rodzice i opiekunowie dzieci w wieku szkolnym odgrywają istotną rolę w podejmowaniu działań profilaktycznych. Z tego powodu konieczne jest informowanie ich oraz stała i aktywna współpraca.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkoła przygotowuje materiały informacyjne na temat prób samobójczych, ich genezy, symptomów, które mogą wskazywać na zbliżające się zagrożenie bądź wskazują osoby z grupy ryzyka; • nauczyciele informują opiekunów gdzie mogą uzyskać wsparcie w przypadku przeżywania trudności rodzinnych, stanów depresyjnych, problemów z uczniem / współmałżonkiem, itp.; 				

<p>1. Utrzymywanie ciągłych i poprawnych relacji pomiędzy nauczycielami, a rodzicami/ opiekunami uczniów.</p>	<p>- badanie ewaluacyjne, - spotkania ze specjalistami, - dramy, - informacyjne.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, rodzice i opiekunowie młodych ludzi</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dbanie o tworzenie oraz utrzymywanie poprawnych i ciągłych relacji na linii nauczyciele-opiekunowie młodych ludzi. • informowanie rodziców i opiekunów gdzie należy szukać pomocy w sytuacjach gdy czują, że zachowanie dziecka jest nieodpowiednie bądź, gdy wzbudza ich niepokój i nie wiedzą, jakie działania podjąć, aby to zmienić (np. ośrodek profilaktyczny, ośrodek interwencji kryzysowej, przychodnia uzależnień, poradnia lekarzy rodzinnych, poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, poradnia psychologiczno-pedagogiczna); • organizowanie spotkań grupowych lub indywidualnych podczas, których psycholog / przygotowany w temacie pedagog / zaproszony specjalista opowie: <ul style="list-style-type: none"> ○ w jaki sposób prowadzić rozmowę z osobą w wieku dorastania, ○ o nabywaniu umiejętności aktywnego słuchania oraz zdolności do odbierania odczuć dziecka, ○ o zdolności zachęcania dziecka do rozmowy, wzbudzanie zaufania, ○ o ćwiczeniu zdolności do wczuwania się w przeżywaną sytuację i emocje młodego człowieka. 				

„Wychowanie do wartości”

Według Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59): „*Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności*”.

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: **„Wychowanie do wartości”** ma na celu wychowanie dzieci i młodzieży szkolnej w duchu systemu wartości pielęgnowanego przez wiele wcześniejszych pokoleń Polek i Polaków. Krzewienie wyznawanego w danym społeczeństwie systemu wartości jest fundamentem procesu wychowania. Rodzice, nauczyciele i wychowawcy stanowią dla nich wzór do naśladowania z tego powodu ich zadaniem jest ukazywanie tego co wartościowe, przybliżanie i tłumaczenie czym są i co znaczą poszczególne wartości. Wychowanie do wartości kształtuje orientację aksjologiczną młodych ludzi, czyli gotowość do świadomego i odpowiedzialnego wybierania wartości i odpowiadania za nie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących obecny system wyznawanych przez młodych ludzi wartości.	- prowadzenie badań, ewaluacji.	Zespół ewaluacyjny, wychowawcy,	R. szk. 2020/2021	Cała społeczność szkolna
2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zaznajomienia się z wyznawanym przez poszczególne grupy z systemami wartości • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej – zespół ewaluacyjny opracowuje raport zawierający interpretację uzyskanych			
3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego				

wychowania do wartości.	<p>wyników</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych, mających na celu wspieranie pozytywnych wartości wyznawanych przez dzieci i młodzież szkolną, podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zmianę aktualnego, niekorzystnego stanu wyznawanych wartości, itp. i/lub j.w.; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych. 			
<p>1. Szkolenie kadry pedagogicznej z tematu wartości oraz metod nauczania wychowania w wartościach.</p> <p>2. Działania edukacyjne dla rodziców/opiekunów</p>	<p>- proponowane pozycje książkowe, - udział w szkoleniach</p>	<p>Wychowawcy, lider WDN, pedagog</p>	<p>R. szk. 2020/2021 Wg potrzeb</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z książką „Z dzieckiem w świat wartości” autorstwa Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej, która jest poradnikiem wskazującym dlaczego trzeba i w jaki sposób uczyć dzieci wartości; • przeprowadzenie wewnętrznych warsztatów z tematów, np: <ul style="list-style-type: none"> ○ W jaki sposób uczyć dzieci wartości; ○ Czym są wartości moralne i dlaczego są potrzebne; ○ Jakie wartości warto przekazywać młodzieży i czym każda z nich się wyróżnia – np. szacunek, odpowiedzialność, uczciwość, sprawiedliwość, odwaga, samodyscyplina, szczęście, edukacja, oddanie, piękno, mądrość. • Informowanie gdzie i w jakich okolicznościach rodzina powinna szukać pomocy. Nauczyciele wspierają opiekunów dzieci w sytuacjach trudnych, gdy przekazywany system postaw okaże się nie akceptowany przez społeczeństwo 				
<ul style="list-style-type: none"> • działania edukacyjne dla rodziców/ opiekunów uczniów zwiększające ich kompetencje wychowawcze, np: <ul style="list-style-type: none"> ○ zorganizowanie spotkania z psychologiem bądź pedagogiem specjalizującym się w tym temacie – zaznajomienie zebranych ze znaczenia wartości w życiu człowieka. Wytlumaczenie, że wyznawany system wartości oraz preferowane postawy życiowe są bazą do funkcjonowania – to one kształtują 				

	<p>dziecko i wyznaczają to kim jest i będzie w przyszłości, jak postępuje wobec innych ludzi, jakie ma przemyślenia, dążenia, pragnienia itp. (w ramach „Szkoły dla rodziców”).</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ informowanie z jakimi konsekwencjami mogą się spotkać, w sytuacji gdy dziecko nie zostanie zaznajomione z promowanymi, pozytywnymi wartościami społecznymi; ○ pedagogizacja na temat zmian rozwojowych i wynikających z tego zmian systemu wartości; • wychowawcy udzielają rodzicom/ opiekunom informacji na temat Poradni Rodzinnych, które specjalizują się w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych, problemów wychowawczych w rodzinie oraz problemów małżeńskich; • uświadomienie rodzicom/ opiekunom dzieci jak ważną rolę odgrywa ich podejście oraz wyznawane przez nich wartości – np. jeśli dziecko widzi jeden typ zachowania jednakże rodzic mówi coś co ma znaczenie przeciwne np.: „tak nie wolno robić”, daje dziecku sprzeczne sygnały. W takiej sytuacji trudno spodziewać się, że dziecko i młodzież będą przestrzegać ustalonych zasad, kiedy rodzic ich oczekuje jednakże sam nie przestrzega. Jedynie jednolity, spójny system zachowania i wyznawanych wartości może przynieść oczekiwany skutek – zdania w stylu „mi wolno tak się zachowywać ponieważ jestem starszy”, „zdarzyło mi się to tylko raz”, „mi tak wolno” nie są dla młodego człowieka żadnym wytłumaczeniem. Z tego powodu, jeśli chcemy, aby nasz podopieczny respektował przekazywane mu przez nas wartości, sami musimy ich przestrzegać, dając tym samym dobry przykład; 			
<p>1. Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty, - happeningi, - wyjścia do teatru/ filharmonii/ muzeum/ itp., - zajęcia z psychodramy, - zajęcia interaktywne, - e-lekcje, - godziny wychowawcze, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym. 	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, doradca zawodowy</p>	<p>R. szk. 2020/2021 Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>

- nauczyciele i wychowawcy pracują nad prawidłowym kształtowaniem postaw uczniów – podejmują działania mające na celu uświadomienie uczniom czym są wartości, dlaczego istotne jest ich posiadania, jakie korzyści niosą dla nich samych – zajęcia prowadzone w formie dram, ćwiczeń ruchowych i aktywujących uczniów do nawiązywania współpracy i większej otwartości na innych;
- praca z psychologiem/ przeszkolonym w temacie pedagogiem szkolnym – ćwiczenie w uczniach umiejętności refleksyjnego podejścia do własnych zachowań, wyborów i postaw. Prowadzone ćwiczenia mają na celu wypracować zdolność kontrolowania niechcianych postaw oraz umiejętność monitorowania własnego zachowania. Psycholog/ przeszkolony w tym temacie pedagog prowadzi systematyczne zajęcia zawierające elementy psychodramy, podczas których uczniowie odgrywają trudne sytuacje ze swojej przeszłości w celu odnalezienia alternatywnej, bardziej skutecznej drogi poradenia sobie w trudnej sytuacji (w ramach programów: „Razem”, „Bezpieczna szkoła”, „Bezpieczna szkoła”);
- udział uczniów w przedstawieniach profilaktycznych

Przykładowe tematy godzin wychowawczych dla uczniów:

- zajęcia plastyczne „*ja i moja rodzina*” – zwrócenie uwagi uczniów na emocje, które towarzyszą im w stosunku do różnych członków rodziny. Zadaniem uczniów jest narysowanie/ namalowanie/ wyklejenie/ zrobienie figurek z ciastoliny czy modeliny, członków swojej rodziny. Warto zwrócić uwagę, w jaki sposób dzieci prezentują swoją pracę i poprosić ich o odpowiedź na kilka pytań tj. kto jest dla ciebie najważniejszy, kto jest najmilszy, najbardziej wymagający, kogo się boisz, z kim spędzasz najmniej, a z kim najwięcej czasu – zajęcia musi przeprowadzić wyspecjalizowany w temacie psycholog. Jeśli uzyskane wyniki wzbudzą wątpliwości bądź pojawią się inne sygnały martwiące, należy skontaktować się z psychologiem/ pedagogiem szkolnym lub Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- „*Ja i moje rodzeństwo*” – lekcja wychowawcza poświęcona próbie zastanowienia się nad swoim rodzeństwem bądź jego brakiem – dzieci opisują relacje ze swoim rodzeństwem, natomiast jedynacy przedstawiają swoje funkcjonowanie w rodzinie (można opisać jeden normalny dzień i relacje z rodzicami/ opiekunami). Omawiamy trudności wynikające z posiadania rodzeństwa oraz bycia jedynakiem. Szukamy mocnych stron obu relacji oraz występujących w nich podobieństw;
- happening pt. „*Od narodzin do śmierci*” organizowany przez najstarszych uczniów. Podczas wydarzenia odtworzony zostanie film/ wybrane fragmenty „*Ciekawy przypadek Benjamina Buttona*” w reżyserii Davida

Finchera, po którym nastąpi czas na refleksje i odpowiedzenie na wcześniej zadane pytania związane ze znaczeniem życia i umierania;

- wyjście do teatru na spektakl – przed spektaklem należy zwrócić uwagę uczniów na znaczenie postaw i wartości w życiu człowieka oraz zachęcić do wyszukiwania ich podczas przedstawienia. Można również spróbować zinterpretować jedną konkretną wartość i poprosić uczniów o opisanie sytuacji, kiedy była ona w szczególny sposób widoczna podczas spektaklu;
- wyjście do filharmonii/ teatru – taka aktywność stworzy możliwość przeprowadzenia zajęć z tematyki *savoir-vivre* – nauczyciele tłumaczą uczniom jakie zasady panują w takich miejscach tj. zasady zachowania oraz dresscode;
- organizowanie twórczych działań z pominięciem czynnika rywalizacji;
- prowadzenie zespołowych zajęć psychoedukacyjnych;
- włączanie młodzieży do podejmowania działań na rzecz szkoły bądź klasy – organizacja wydarzeń, akcji charytatywnych, akcji świątecznych, wyjść, wyjazdów;
- modelowanie postaw pomocnego zachowania i empatycznego odczuwania względem drugiego człowieka w trakcie zajęć lekcyjnych;
- piknik edukacyjny – spotkanie z rodzinami dzieci podczas Festynu Rodzinnego, podczas którego rodziny tworzą zespoły i uczestniczą w konkursach z innymi rodzinami, wspólnie spędzają czas.
- „*Jakim jestem przyjacielem*” – uczniowie zastanawiają się nad różnicą pomiędzy znajomymi, kolegami i przyjaciółmi, wymieniają cechy dobrego przyjaciela, określają ilu mają znajomych a ilu przyjaciół i zastanawiają się dlaczego z reguły ma się więcej kolegów i koleżanek niż przyjaciół. Doceniają wartość przyjaźni w swoim życiu;
- „*Szanuje siebie i innych*” – uczniowie wyjaśniają jak rozumieją znaczenie słowa szacunek, omawiają w jaki sposób szanują siebie oraz jak zachowują się wobec innych osób, przedstawiają przykłady zachowań wskazujących na brak szacunku, zastanawiają się czy postawa szacunku jest ważna w dzisiejszym życiu, a jeśli tak to dlaczego ;
- „*Moje autorytety*” – uczniowie definiują czym jest autorytet, indywidualnie określają cechy takiej osoby a następnie przedstawiają je na forum klasowym (metoda „burza mózgów”). Uczniowie zastanawiają się czy w każdym przypadku autorytet jest dobrym przykładem oraz wskazują własne autorytety.

„Bezpieczeństwo w społeczności szkolnej”

Część Programu Wychowawczo – Profilaktycznego dotycząca „Bezpieczeństwa w społeczności szkolnej” ma na celu:

1. poprawę stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią,
2. prowadzenie analizy i działań profilaktycznych w stosunku do zachowań społecznie nieakceptowanych,
3. profilaktykę zachowań ryzykownych,
4. intensyfikację wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych,
5. kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych,
6. tworzenie tradycji i więzi ze szkołą,
7. budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych,
8. uświadomienie rodzicom i nauczycielom istoty problemu alienowania uczniów,
9. przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania,
10. budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią. 2. Badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.	- badanie ewaluacyjne, interpretacja uzyskanych wyników oraz dobranie odpowiednich działań wychowawczo-profilaktycznych, - spotkania informacyjne, - dokumentacja pedagoga szkolnego,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny,	Na bieżąco R.szk. 2017/2018	Cała społeczność szkolna
	<ul style="list-style-type: none"> • badanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów i pracowników szkoły – badanie przygotowane przez pedagoga • prowadzenie zapisów zachowań przemocowych, agresywnych, innego rodzaju zachowań ryzykownych; 			

	<ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie uczniom, nauczycielom, oraz rodzicom / opiekunom uczniów zasad i reguł bezpieczeństwa obowiązujących na terenie szkoły; • wprowadzenie nowych działań wychowawczo-profilaktycznych opracowanych na podstawie otrzymanych wyników dotyczących poziomu bezpieczeństwa w szkole, • nowelizacja „Procedur Postępowania Pracowników PSP w Zawadzkim w sytuacjach kryzysowych” 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska. 2. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. 3. Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - uroczystości szkolne, apele, - zajęcia fizyczne, - spotkania ze specjalistami, pracownikami służb medycznych, - warsztaty, lekcje wychowawcze, - e - lekcje 	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny przygotowany w temacie udzielania pierwszej pomocy nauczyciel</p>	<p>Lata 2017 – 2021 Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie uświadamiających spotkań / apeli informacyjnych dla uczniów, które przybliżą im i pomogą zrozumieć zasady bezpieczeństwa oraz komfortowego przebywania na terenie szkoły. Poza przypomnieniem i usystematyzowaniem wiedzy uczniów na temat zasad wynikających z regulaminu szkolnego oraz norm społecznych, warto poruszyć również temat wpływu warunków w jakich przebywają: np. ciągłe przebywanie w sferze hałasu, nieprzewietrzonych pomieszczeniach, nieodpowiednio doświetlonych pomieszczeniach, itp.; • zachęcanie uczniów do przebywania w czasie przerw w „szkolnej strefie ciszy”, • uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktowania się z osobami obcymi bez zgody i wiedzy dorosłych. Wychowawcy informują uczniów o konieczności informowania najbliższego nauczyciela o fakcie pojawienia się osoby nieznanego na terenie szkoły; • pakiet lekcji przeprowadzony przez przedstawicieli służb medycznych, ratowników medycznych, bądź przygotowanego w tym temacie nauczyciela – zasady zachowania podczas wypadku, udzielanie pierwszej pomocy; • organizacja „Dnia Pierwszej Pomocy” podczas, którego zespoły uczniowskie będą konkurować ze sobą o miano „najlepszego ratownika medycznego”. Ich zadaniem będzie udzielenie efektywnej pomocy 				

	<p>przedmedycznej, jak największej liczbie osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> • podczas godziny wychowawczej wychowawca rozmawia z uczniami na temat bezpieczeństwa na co dzień oraz podczas wakacji i ferii. • realizacja programów: „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko w szkole”, • realizacja programu „Trzymaj formę” we współpracy z Sanepidem. 			
<p>1. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci.</p> <p>2. Profilaktyka zachowań agresywnych, przemocowych oraz cyberprzemocy.</p> <p>3. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.</p> <p>4. Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.</p>	<p>- spotkania ze specjalistami np. funkcjonariusze policji, straży pożarnej, pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - e-lekcje.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Lata 2017 – 2021 Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z regulaminami, zasadami, programami, planami obowiązującymi na terenie szkoły; • pogadanka – przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości nałogów, informowanie o ich skutkach ubocznych oraz przestrzeganie przed przyjmowanie używek; • prowadzenie lekcji na temat agresji, tolerancji, niepełnosprawności; • realizacja zajęć rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne; • organizowanie szeregu lekcji poświęconych nauce odmawiania oraz realnej zdolności oceny sytuacji – zajęcia powinny zostać przeprowadzone w aktywizującej uczniów formie tj. dramy, przedstawienia, czytanie ról, oglądanie filmów oraz ich komentowanie, itp. • zajęcia polegające na wzmacnianiu samooceny u uczniów – odkrywanie swoich mocnych stron oraz potencjału charakteru. Warto aby uczniowie wiedzieli, w jaki sposób mogą rozwijać swoje zdolności. Jest to również dobry czas na zastanowienie się kim młodzi ludzie chcą być w życiu oraz jakie są ich wyobrażenia na temat jakiś zawodów. Dzięki porównaniu ich aktualnych predyspozycji oraz pragnień, można ustalić plan rozwoju na najbliższe lata. • lekcje i treningi poświęcone bezpieczeństwu w szkole i poza nią oraz zachowaniom ryzykownym – <ul style="list-style-type: none"> ▪ profilaktyka antynarkotykowa ▪ problem cyberprzemocy, 			

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ problem przemocy i agresji • spotkania z przedstawicielami służb mundurowych – uświadomienie uczniów jakie kary grożą za stosowanie agresji i przemocy wobec drugiej osoby. Mundurowi wskażą w jaki sposób należy się bronić oraz jakie działania zaradcze każdy samodzielnie powinien podjąć. Udzielią również wskazówek jak reagować, gdy zostanie się świadkiem zdarzenia i gdzie należy szukać pomocy; • kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, promowanie zachowań fair play, pracy wolontaryjnej (np. praca na rzecz osób potrzebujących) • prowadzenie interwencji przez wychowawców klas w sytuacji, gdy uczniowie używają wulgaryzmów i nie przestrzegają zasad; • spotkanie z pracownikami Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej – zajęcia mają za zadanie uświadomienie co może być czynnikiem wyzwalamych w niektórych osobach zachowanie przemocowe, jak panować nad takimi reakcjami oraz gdzie szukać pomocy, gdy samodzielne metody nie przynoszą rezultatu. Specjaliści opowiedzą również w jaki sposób bronić się przed zachowaniem przemocowym oraz jakie kroki należy podjąć, gdy jest się świadkiem bądź ofiarą przemocy; • spotkanie z pracownikami Poradni Leczenia Uzależnień – specjaliści poruszą temat nawyków i uzależnień, zapoznają uczniów z tymi terminami, przedstawią objawy uzależnień, ich formy oraz wskażą w jaki sposób należy sobie z nimi radzić oraz gdzie szukać pomocy w sytuacji gdy samopomoc jest już niewystarczająca. 			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia. 2. Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania. 3. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży m.in. związanych 	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, - spotkania z rodzicami grupowo lub indywidualnie, - spotkania informacyjne ze specjalistami, - materiały informacyjne, broszury. 	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, pracownicy szkoły, rodzice</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>

<p>z eurosieroctwem, rodzinami niepełnymi, rodzinami wielodzietnymi, przemocą w rodzinie, nałogami w rodzinie, itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przypomnienie nauczycielom i innym pracownikom szkoły zasad bezpieczeństwa, BHP oraz norm i reguł, które obowiązują na terenie szkoły; • rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli – przeszkolenie wszystkich nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy; • udział pedagoga szkolnego w szkoleniach grupy wsparcia pedagogów szkolnych; • promowanie działań opartych na zasadach psychologii pozytywnej – ograniczenie do niezbędnego minimum środków restrykcyjnych na rzecz promowania zasad psychologii pozytywnej, rozwijanie potencjału uczniów, promowania umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów, logicznego myślenia oraz nauka wyciągania wniosków ze swoich czynów; • wychowawcy i nauczyciele są świadomi, które dzieci w szkole dotknięte są problemem eurosieroctwa, przynależnością do rodzin niepełnych czy wielodzietnych, rodzin, w których istnieje problem przemocy bądź nałogu. Pracownicy w szkole na bieżąco kontrolują sytuację, zapisują i zgłaszają wszystkie sytuacje budzące w nich niepokój bądź niepewność o dobro dzieci; • utrzymywanie kontaktu z policją oraz poradniami; • szkolenie zewnętrzne pt. „jak rozmawiać z trudnym rodzicem” lub „w jaki sposób przekazać rodzicowi trudne, niepochebne informacje o jego dziecku i zachęcić go do współpracy przy poprawie jego zachowania”; • stosowanie procedur interwencyjnych przez pracowników szkoły; • udział pedagoga szkolnego w zespole interdyscyplinarnym do spraw przemocy w rodzinie. 			
<p>1. Pedagogizacja opiekunów uczniów oraz sposobów prowadzenia działań profilaktycznych. 2. Zachęcanie rodziców / opiekunów do częstszego uczestnictwa w życiu szkoły. Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami.</p>	<p>- szkolenia, warsztaty, - materiały szkoleniowe, - spotkania z pedagogiem szkolnym, - spotkania z wychowawcą.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie szkolenia z tematyki wychowania do wartości: 				

- uświadomienie opiekunom jak istotna jest ich opinia i jaki wpływ wywiera na młodego człowieka,
- współpraca szkoła – rodzice/opiekunowie – ważne jest, aby nauczyciele i rodzice udzielali sobie wzajemnego wsparcia w trakcie trwania edukacji. Okazywanie niechęci, wyśmiewanie, bądź lekceważenie którejkolwiek ze stron jest niedopuszczalne i nieefektywne z punktu widzenia nauczania.

- szkolenie podczas spotkania z rodzicami mające na celu edukację oraz usystematyzowanie ich wiedzy na temat sytuacji zagrażających. Edukowanie opiekunów o odpowiedzialności karnej nieletnich sprawców czynów zabronionych oraz o konsekwencjach prawnych dla ich opiekunów - „Świadomy rodzic – problem agresji w Internecie”
- pogadanka na temat występujących sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ich dzieci (promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu, przeciwdziałanie agresji i przemocy, budowanie pozytywnych autorytetów);
- organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze, itp.;
- pracownicy szkoły okazują wsparcie w trudnych sytuacjach (np. rozmowy z wychowawcą, pedagogiem szkolnych, pomoc w nawiązaniu współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rodzinnym, asystentem rodziny i PCPR);
- budowanie pozytywnej, otwartej współpracy na linii rodzice / opiekunowie uczniów – nauczyciele (np. organizowanie spotkań indywidualnych, udostępnianie np. e-maila służącego do szybkiego kontaktu z nauczycielami w sytuacjach nagłych, zapoznanie rodziców z dokumentacją szkoły, zachęcanie do udziału w wyjazdach, wyjściach klasowych i szkolnych);
- pracownicy szkoły są chętni do pomocy. Sami zachęcają rodziców do podejmowania kroków zaradczych w sytuacji pojawienia się sytuacji problemowych lub trudnych. Wskazują miejsca i osoby, do których powinni się zgłosić celem uzyskania pomocy oraz informują czego mogą się spodziewać – spotkanie z rodzicami, spotkania indywidualne, spotkania ze specjalistami, którzy prowadzą prelekcję na wybrane wcześniej tematy, itp.

<p>1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie prac remontowych, - instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, - dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne uczniów. 	<p>Dyrektor, konserwator, osoba odp. za bhp i p. poż., higienistka szkolna, personel szkolny, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, osoba odp. za prowadzenie strony internetowej szkoły,</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p>	<p>Dyrekcja szkoły, pracownicy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • umieszczenie planu ewakuacji w widocznym miejscu. Zapoznanie uczniów z zasadami postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia. Organizowanie „dnia próbnego”, podczas którego uczniowie będą ćwiczyć działania związane z ewakuacją ludzi z budynku. • zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego: <ul style="list-style-type: none"> a. przeprowadzanie prac remontowych, instalacyjnych i naprawczych w czasie nieobecności uczniów; b. zapewnienie bezpieczeństwa uczniom także podczas lekcji (dyżury na parterze przy wejściu do szkoły); c. zakaz opuszczanie terenu szkoły podczas trwania zajęć; d. wyrównanie nawierzchni dróg, przejść i boisk; e. zadbanie o dobre, sprzyjające pracy oświetlenie wewnątrz, dróg wokół szkoły i boisk szkolnych; f. przestrzeganie zasad BHP; g. zabezpieczenie i udrożnienie otworów kanalizacyjnych i studzienek; h. utrzymanie w sprawności instalacji odprowadzającej wodę i ścieki; i. dyżury na korytarzach szkolnych sprawowane przez nauczycieli podczas przerw; j. oczyszczanie przejść na terenie szkoły ze śniegu i lodu oraz posypywanie piaskiem z solą; k. dbanie o to, aby sprzęt szkolny dostosowany był do wymogów ergonomii – stoliki i krzesła dostosowane do potrzeb konkretnego ucznia; l. dbanie o czystość i stan techniczny wyposażenia kuchni i stołówki; 				

	m. doposażenie apteczek zawierających środki do udzielania pierwszej pomocy; n. kontrola sprawności i bezpieczeństwa maszyn i urządzeń technicznych; o. wywieszenie regulaminów oraz norm zachowania się w pracowniach technicznych, chemicznych, itp.; p. zapewnienie uczniom niepełnosprawnym komfortowych warunków do nauki spełniających ich potrzeby; q. dbanie o prawidłowe naświetlenie, natężenie hałasu, wentylacji i ogrzewania w pomieszczeniach szkoły; r. funkcjonowanie higienicznych i bezpiecznych toalet, szatni, stołówek, itp.; s. odpowiednie zabezpieczenie pracowni technicznych; t. prowadzenie rejestru wypadków, a później analiza ich przyczyn i okoliczności; u. konsultowanie z rodzicami chorób uczniów i lekarstw, które są przez nich zażywane na terenie szkoły. v. Prowadzenie rejestru wejść i wyjść pracowników i uczniów pod opieką nauczyciela. • udostępnienie przepisów, programów, planów, regulaminów oraz zbioru zasad obowiązujących w szkole w dostępnym miejscu – np. świetlica, biblioteka szkolna, czytelnia, gablotka, strona internetowa, itp.; • zwracanie uwagi na przejawy przemocy fizycznej, słownej, cyberprzemocy, czy mobbingu rówieśniczego – podejmowanie szybkich interwencji, posiadanie jasno określonego regulaminu i nieakceptowanie żadnych wyjątków; • przeprowadzanie corocznych badań występowania na terenie szkoły zjawisk nieakceptowanych a następnie przeprowadzenie diagnozy uzyskanych wyników, porównanie ich do stanu z lat wcześniejszych, dyskusja, analiza przyczyn obecnego stanu rzeczy oraz podjęcia działań zaradczych; • eliminowanie zachowań niepożądanych według koncepcji psychologii pozytywnej – stosowanie nagród, pochwał, wyróżnień, listów do rodziców z podziękowaniami czy gratulacjami dla uczniów, którzy wyróżniają się wzorową, pozytywną postawą; • realizowanie pomysłów uczniów zaproponowanych przez np. Samorząd Uczniowski.

„Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych”

Działania dotyczące części Programu Wychowawczo-Profilaktycznego „Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych” mają na celu:

1. Kształtowanie prawidłowych postaw społecznych,
2. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
3. Przygotowanie dzieci do rozsądnego i samodzielnego życia w społeczeństwie,
4. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
5. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji międzyrówieśniczych,
6. Prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujących satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Propagowanie aktywności i twórczego myślenia uczniów. 2. Wychowywanie samodzielnych, samodzielnie radzących sobie w życiu młodych ludzi.	- pogadanki, - praca indywidualna, - e-lekcje, - burze mózgów, - referaty, samodzielne wystąpienia, - dramy, itp.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, S.U., doradca zawodowy,	Na bieżąco, wg potrzeb	Uczniowie

- zachęcenie uczniów do udziału w różnego rodzaju pracach wolontaryjnych (np. praca w Samorządzie Szkolnym, udzielanie się w gazetce szkolnej / grupach teatralnych / zespołach wokalnych / drużynach sportowych, udzielanie pomocy osobom potrzebującym tj. osobom starszym, udzielanie korepetycji osobom ze słabszymi wynikami w nauce, działanie na rzecz lokalnej społeczności);
- zachęcanie uczniów do kandydowania oraz brania udziału w wyborach do Samorządu Uczniowskiego;
- stworzenie gazetek tematycznych (np. uczenie warsztatu dziennikarskiego);
- pozwalanie i zezwalanie uczniom na realizację ich pomysłów (np. zorganizowanie akcji mikołajkowej dla potrzebujących, zorganizowanie uczniowskiego wsparcia przez uczniów dla osób od nich słabszych, tworzenie grup, które wspólnie się uczą, itp.);
- organizowanie spotkań z osobami pełniącymi różne funkcje społeczne, posiadającymi różne zawody – dzięki temu uczniowie mogą poszerzyć swoje horyzonty i zweryfikować swoje dotychczasowe poglądy;
- prowadzenie lekcji metodami aktywizującymi uczniów;
- prowadzenie godzin wychowawczych:
  - uczenie, że każdy człowiek jest istotą niepowtarzalną i wartościową,
  - uczenie szacunku do drugiego człowieka,
  - akceptowanie inności,
  - świadomość czym jest niepełnosprawność,
  - zapoznanie uczniów z zasadami savoir vivre,
  - rozwijanie społecznej odpowiedzialności w uczniach według dewizy „nie pozostawaj obojętny”,
  - budzenie krytycyzmu przy jednoczesnym poszanowaniu wartości innych ludzi, itp.
- przeprowadzenie dyskusji na lekcji wychowawczej dotyczącej istnienia współczesnych autorytetów;
- edukowanie uczniów o odpowiedzialności karnej nieletnich za czyny o znamionach przestępstwa;
- promowanie zdrowego stylu życia – wskazywanie i pokazywanie formy bezpiecznych i zespołowych form spędzania wolnego czasu;
- uczniowie są świadomi swoich praw – zapoznanie uczniów z Konwencją o Prawach Dziecka oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka;
- organizacja warsztatów kształcących zdolności:
  - asertywność ,
  - radzenie sobie ze stresem,

	○ efektywne radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych.			
1. Kształtowanie właściwych relacji między uczniami. 2. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji w grupie rówieśniczej. 3. Popularyzowanie dobrego zachowania. 4. Promowanie postaw tolerancyjnych.	- godziny wychowawcze, - zajęcia aktywizujące, - e-lekcje, - dramy.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele w.f. , osoby posiadające kwalifikacje do prowadzenia programów prof.	Na bieżąco, wg harmonogramu zajęć prof.	Uczniowie
	<ul style="list-style-type: none"> • podkreślanie wartości zachowań fair play podczas prowadzenia zajęć sportowych; • ”treningi interpersonalne”; • zajęcia prowadzone w formie dramy (przez pedagoga szkolnego bądź specjalnie przygotowanego w tym zakresie nauczyciela). Zadaniem uczniów będzie wcielenie się w przypisane im wcześniej role (odgrywane scenki mogą być analogicznym przedstawieniem rzeczywistej sytuacji w społeczności rówieśniczej uczniów, np. problem nieakceptacji, odtrącania jakiegoś ucznia, przejawianie zachowań agresywnych, problem eurosieroctwa). Dzięki metodą aktywizującym uczniowie są w stanie bardziej wczuć się w daną sytuację i zrozumieć istotę problemu; • warsztaty koleżeńskie dla uczniów. Podczas zajęć uczniowie będzie mogli lepiej się poznać, odkryć łączące ich podobieństwa oraz przekonać się, że występujące różnice są korzystne dla nich i nie należy się ich obawiać. Młodzi ludzie rozwijają swoje zaufanie oraz szacunek do samych siebie oraz kolegów i koleżanek z klasy; • działania wychowawcze – profilaktyczne podejmowane w ramach programów: „Bezpieczna szkoła”, „Razem”, „Tak, czy nie”. 			
1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów.	- prelekcje, - broszury, materiały informacyjne, - dramy sytuacyjne.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, pracownicy szkoły,	Na bieżąco	Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/ opiekunowie uczniów

	• prowadzenie prelekcji, celem omówienie aktualnych problemów występujących między uczniami na różnym poziomie edukacji – geneza problemu, objawy, skutki, środki zaradcze, profilaktyka poprawnego zachowania; • poprawa kompetencji wychowawczych – zwrócenie uwagi jak ważne w procesie wychowawczym jest dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem, które jest spójne z tym czego uczymy swoich podopiecznych (zachowanie dopuszczające podwójne standardy jest niedopuszczalne czyli np. dorośli wychodzą z założenia, że im można zachowywać się w niewłaściwy, nieakceptowany sposób ponieważ są dorosłymi – takie sytuacje są niedopuszczalne i mogą doprowadzić do spadku zaufania dzieci do opiekunów, a w konsekwencji do ich oszukiwania), konsekwencja w słowach i działaniu, umiejętność słuchania problemów podopiecznych, cierpliwość, zrozumienie, docenianie szczerości i otwartości; • praca nad poprawą bądź utrzymaniem satysfakcjonującego poziomu zaufaniu dzieci i młodzieży do dorosłych – opiekunowie dowiedzą się jak prowadzić ze swoimi podopiecznymi rozmowę w efektywny sposób oraz jakie zasady powinny obowiązywać obie strony (zajęcia prowadzone przez pedagoga i wychowawców).

„Cyberprzemoc”

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: **„Cyberprzemoc”** ma na celu ograniczenie i/lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywnych i przemocowych, realizowanych przy użyciu nowej technologii komunikacyjnej na terenie szkoły bądź poza nią. Prowadzone działania mają za zadanie uświadomić młodym uczniom, ich opiekunom oraz nauczycielom czym jest przemoc elektroniczna, jak należy się przed nią chronić, jakie prawa przysługują osobie, która stała się jej ofiarą, gdzie szukać pomocy i wsparcia oraz z jakimi konsekwencjami spotka się osoba dopuszczająca się przemocy elektronicznej.

Mając na uwadze prawidłowy rozwój dzieci, na terenie szkoły podejmowane są różnorodne działania wychowawcze. Współpraca z rodzicami/ opiekunami prawnymi dzieci powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki, dni otwarte szkoły),
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą,
- informowaniu i prowadzeniu spotkań edukacyjnych dla opiekunów dzieci. Spotkania prowadzone przez psychologów, pedagogów, służby policyjne i śledcze,
- wspieraniu rodziców i opiekunów prawnych dzieci.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska cyberprzemocy wśród społeczności szkolnej.</p> <p>2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.</p> <p>3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego programu wychowawczo-profilaktycznego.</p>	<p>- przeprowadzenie badań, ewaluacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem zagrożenia występowaniem bądź określenia natężenia występowania sytuacji problemowych związanych z przemocą elektroniczną – badanie przygotowuje zespół ewaluacyjny. • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej – zespół ewaluacyjny opracowuje raport zawierający interpretację uzyskanych wyników. • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu podjęcie działań prewencyjnych, wspierających poprawne relacje uczniowskie oraz rozwijającą świadomość istnienia cyberprzemocy, jej rodzajów, kształtowanie umiejętności radzenie sobie w sytuacjach trudnych oraz świadomość pojawiających się konsekwencji dla sprawcy oraz ofiary takich zachowań; • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną. 	<p>Zespół ewaluacyjny, Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców</p>	<p>I i II semr.szk 2017/2018</p>	<p>Cała społeczność szkolna</p>

<p>1. Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych.</p> <p>2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach popełnienia czynu oraz sposobów reagowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.</p>	<p>- materiały edukacyjno-informacyjne, - e-lekcja, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami, władzami szkoły, przedstawicielami policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Leczenia Uzależnień, psychologiem/ pedagogiem szkolnym.</p>	<p>Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki</p>	<p>II sem. r.szk 2017/2018, Wg potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie rodziców / opiekunów o istnieniu zjawiska cyberprzemocy wśród młodych ludzi oraz o różnorodności ich form występowania – przygotowanie materiałów informacyjnych, prelekcje przeprowadzone przez zaproszonych gości (tj. przedstawiciel policji, psycholog z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz z Poradni Leczenia Uzależnień); • spotkania rodziców / opiekunów z pedagogiem szkolnym/ nauczycielami informatyki, na których przedstawione zostają zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy elektronicznej; • przekazanie rodzicom / opiekunom prawnym uczniów programów edukacyjnych specjalnie przygotowanych do użytku domowego np. za pośrednictwem strony internetowej http://www.sieciaki.pl/ w przypadku uczniów szkoły podstawowej. Dla starszych uczniów swoją propozycję przygotowała Fundacja Dzieci Niczyje; • wychowawcy i nauczyciele komunikują, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy, natomiast konsekwencje w wypadku ich pojawienia reguluje regulamin szkolny – przedstawienie podczas spotkania z rodzicami/ opiekunami, reguł i zasad postępowania w sytuacji pojawienia się zjawiska; • przedstawiciel policji/ wychowawca/ dyrekcja przekazuje rodzicom/ opiekunom dzieci informacje dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez nieletnich i pełnoletnich uczniów szkoły; • udział w programach dotyczących promocji zdrowego trybu życia organizowanych aktualnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej lub wprowadzenie w życie podobnej inicjatywy; • wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo; 				

<p>1. Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej.</p> <p>2. Nawiązanie stałej współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień i ich wspieranie w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły.</p>	<p>- szkolenia, - wykorzystanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, - spotkania z przedstawicielami policji, psychologami, instytucjami/organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.</p>	<p>Lider WDN, Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, doradca zawodowy,</p>	<p>II semr.szk. 2017/2018, Wg potrzeb</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • podczas spotkania z przedstawicielami policji, nauczyciele dowiadują się jakimi narzędziami i sposobami dysponują służby w związku z odnajdywaniem sprawców przemocy w sieci oraz jakie konsekwencje związane są z poszczególnym zachowaniem; • nauczyciele i wychowawcy uczestniczą w konferencjach i seminariach zewnętrznych o tematyce cyberprzemocy. Uzyskują tam najnowsze informacje na temat zjawiska, sposoby radzenia sobie w sytuacji pojawienia się sytuacji zagrożenia bądź jej symptomów oraz wymieniają się doświadczeniami związanymi z działaniami prewencyjnymi z innymi uczestnikami spotkania. 				
<p>1. Promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu, współpraca z rodzicami</p>	<p>- - spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, przedstawicielem policji, - e-lekcje.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki, specjaliści ds. cyberprzemocy, rodzice</p>	<p>Wg potrzeb i harmonogramu programów wychowawczych</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • współorganizacja klasowych i szkolnych konkursów związanych z tematyką bezpiecznego korzystania z Internetu oraz Netykiety np. konkurs wiedzy na temat poprawnego i bezpiecznego zachowania się w Internecie, konkurs na najlepszy plakat/ spot reklamowy wskazujący na zagrożenia pojawiające się w Sieci, itp.; • spotkanie ze specjalistą ds. uzależnień od Internetu oraz fonoholizmu mające na celu uświadomić rodziców w zakresie zagrożeń płynących z nowych mediów i nowych technologii; • lekcja przeprowadzona przez przedstawiciela policji, który zapozna rodziców ze statystykami, objawami oraz sposobami przeciwdziałania cyberprzemocy, jak także zapozna rodziców z konsekwencjami jakie czekają sprawcę zdarzenia; • nawiązanie stałej współpracy z specjalistą (np. nauczycielami informatyki) w zakresie poprawnego, efektywnego korzystania z sieci Internetowej oraz prowadzenia działań wpływających na zapewnienie uczniom bezpieczeństwa podczas korzystania z komputerów/ laptopów/ telefonów komórkowych/ tableatów domowych; 			
<p>1. Edukacja medialna mające na celu kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego i wiedzy.</p> <p>2. Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz zagrożeń, jakie są z nim związane.</p>	<p>- udział w uroczystościach, - godzina wychowawcza, wykłady, - analiza reklam zamieszczanych w Internecie, TV, gazetach.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki, specjaliści ds. cyberprzemocy, rodzice</p>	<p>II sem. R. szk. 2017/2018, Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie uczniów z zaletami i wadami korzystania z nowych mediów. Uświadomienie jak bardzo zmienił się świat na przestrzeni ostatnich lat oraz jak szybko ewoluuje za pomocą nowych narzędzi do komunikowania się z innymi ludźmi; • zwrócenie uwagi na problematykę zjawiska, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ofiary, jak i sprawcy cyberprzemocy; • przygotowanie uczniów do krytycznego i selektywnego odbioru treści znalezionych w Internecie – nauczyciel prezentuje uczniom wybrane wcześniej reklamy telewizyjne, internetowe oraz umieszczone w gazetach oraz wspólnie podejmują się interpretacji zamieszczonych tam treści i ich prawdziwego 				

	<p>przekazu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczniowie dokonują analizy reklam (telewizyjnych) na wybrany wcześniej temat (np. płeć, wiek, wykształcenie, kolor skóry, narodowość), interpretują ich przekaz oraz starają się wyjaśnić jego możliwe oddziaływanie na otaczającą rzeczywistość; • uczniowie dokonują przeglądu reklam gazet codziennych. Ustalają liczebność reklam o nastawieniu konsumpcyjnym, ideowym, płciowym itp. Podczas godziny wychowawczej wspólnie zastanawiają się jaki wpływ wywiera dany przekaz reklamy na postrzeganie np. danej grupy społecznej, idei. 			
<p>1. Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowaniu w przypadku pojawienia się zagrożenia.</p> <p>2. Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania zjawisku.</p>	<p>- e-lekcje, - spotkanie z specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki, specjaliści ds. cyberprzemocy, rodzice</p>	<p>II sem. r.szk. 2017/2018, Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie podopiecznym jakie emocje może wywołać cyberprzemoc u ofiary oraz jakie są jej konsekwencje – np. psychodrama, dzięki której uczniowie będą rozwijać zdolność do empatii; • podczas spotkania ze specjalistami ds. uzależnień oraz przedstawicielami policji należy uświadomić jakie mogą być konsekwencje prawne i psychiczne dla sprawcy przemocy; • wypracowanie aktywnej postawy reagowania na różne formy przemocy u uczniów. Uświadomienie jak ważne jest podejmowanie działania, nie pozostawanie biernym . 			
<p>1. Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.</p> <p>2. Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.</p> <p>3. Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania się w świecie wirtualnym.</p>	<p>- spotkania z pedagogiem szkolnym, z policją, - udział w uroczystościach, - burza mózgów, - e-lekcja, - praca indywidualna i w grupach, - godziny wychowawcze.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki, specjaliści ds. cyberprzemocy, rodzice</p>	<p>II sem. r.szk. 2017/2018, Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>

<p>4. Zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce przeciwdziałaniu cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia podczas godziny wychowawczej oraz na informatyce dotyczące bezpiecznego korzystanie z nowych mediów ze szczególnym uwzględnieniem Internetu i telefonu komórkowego; • realizacja zajęć prof. w klasach czwartych: „3...2...1...Internet”; • informowanie uczniów o konieczności ochrony swoich danych osobowych oraz ewentualnych konsekwencjach wynikających z ich niedopilnowania; • wychowawca zapoznaje uczniów z koniecznością ochrony danych oraz cudzej własności interpersonalnej; • podczas zajęć uczniowie opracowują model odpowiedniego zachowania w sytuacji stania się ofiarą, świadkiem lub sprawcą przemocy elektronicznej; • promocja bezpiecznych stron internetowych i oprogramowania zabezpieczającego przed niepożądanymi treściami na szkolnej stronie internetowej; • umiejętność prowadzenie dyskusji, poprawnego formułowanie problemów i ich argumentowania oraz mówienia o emocjach swoich i innych ludzi; • wypracowanie wśród uczniów zasady działania według zasady: widzę, reaguję, pomagam; • promowanie zdrowego sposobu spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników. 			
	<p>- projekcje filmów podczas godziny wychowawczej.</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
	<p>Na przykład:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekcja filmu dokumentalnego „Cyberbully” od 12 roku życia, opowiadająca historię 17-letniej dziewczyny, która dostaje od mamy w prezencie urodzinowym wymarzony komputer. Niedługo później bohaterka staje się ofiarą cyberprzemocy na jednym z portali społecznościowych; • zapoznanie uczniów ze spotem kampanii społecznej prowadzonej przez SaferInternet.pl. film pt.: „W którym świecie żyjesz?” oraz wspólne podjęcie się interpretacji zawartych tam treści; • kreskówka pt. „Nuggets” w przejrzysty sposób obrazująca mechanizmy uzależnienia oraz ich konsekwencje dla dalszego funkcjonowania. 			

1. Zaangażowanie młodych ludzi do aktywnego działania w sytuacji pojawienia się zjawiska cyberprzemocy.	- kampanie społeczne, -	Wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciele informatyki	II sem. r.szk. 2017/2018	Uczniowie
2. Udział w kampaniach, wydarzeniach oraz projektach społecznych uświadamiających powagę zjawiska.	<ul style="list-style-type: none"> • zachęcenie młodzieży do udziału w projekcie <i>Dbaj o Fejs</i>, której celem jest zwrócenie uwagi na konsekwencje nierozważnych działań w sieci tj. nierozważne przesyłanie zdjęć o charakterze seksualnym, cyberprzemocy, ochrony dostępu do prywatnych kont i profili zabezpieczonych hasłem bądź innymi środkami, jak także komentowanie i publikowanie ryzykownych informacji; • zachęcanie uczniów do udziału w innych kampaniach społecznych np. tych promujących zdrowy i aktywny styl życia; • nauczyciele i wychowawcy klas pracują nad wzmocnieniem relacji oraz stałym budowaniem zaufania pomiędzy młodym człowiekiem, a psychologiem/ pedagogiem szkolnym/ nauczycielem. Uświadomienie, że każdy problem i wątpliwość zostanie wysłuchany, przeanalizowany i rozwiązany, natomiast zgłaszający problem może liczyć na pełną swobodę i anonimowość. 			

„Środki psychoaktywne”

Kształtowanie odpowiednich postaw poprzez stosowanie odpowiednich działań wychowawczych i profilaktycznych utrzymane zostało w zgodzie z **Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).**

Część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Środki psychoaktywne” ma na celu, opisane w Rozporządzeniu, skuteczne przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów naszej szkoły, w szczególności charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz jego otoczenia społecznego.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną.	- prowadzenie badań, ewaluacji.	Zespół ewaluacyjny, wychowawcy, Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców	R.szk. 2018/2019	Cała społeczność szkolna
2. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.				
3. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-				
	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie badania ankietowego wśród nauczycieli, wychowawców, chętnych rodziców/ opiekunów uczniów, dyrekcji szkoły, w celu zapoznania się z aktualnym poziomem podatności środowiska bądź aktualnie istniejącym zagrożeniem, ilością sytuacji problemowych wśród uczniów szkoły. • sporządzenie analizy uzyskanych wyników z badania ewaluacyjnego oraz zapoznanie z nimi całej społeczności szkolnej. • Rada Pedagogiczna przy współpracy z Radą Rodziców tworzy propozycję działań wychowawczo-profilaktycznych mających na celu wypracowanie odpowiednich działań prewencyjnych, wspierających poczucie własnej wartości oraz umiejętność asertywnego wyrażania swojego zdania;			

profilaktycznego.	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie ponownej ewaluacji po około roku czasu od podjęcia działań wychowawczo-profilaktycznych; • stałe monitorowanie przestrzegania regulaminu szkoły oraz analizowanie z przestrzeganiem, których reguł społeczność szkolna ma problem i co jest tego przyczyną; • wychowawcy klas/ wyznaczony do zadania nauczyciel dokonuje analizy środowiska lokalnego, domowego oraz szkolnego, w którym przebywają uczniowie, pod kątem styczości lub ewentualnego zażywania substancji psychoaktywnych. 			
1. Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji.	- spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym, pracownikami poradni, policją. - e-szkolenie, - nawiązanie współpracy z policją, poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii.	Lider WDN, zespół ds. wych. i profilaktyki, pedagog szkolny,	R. szk. 2018/2019	Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy
2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom / opiekunom prawnym na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych. 3. Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców/ opiekunów uczniów poprzez udział w szkoleniu w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej – szkolenie prowadzone przez wyspecjalizowanego w temacie psychologa, • zamówienie materiałów dotyczących substancji psychoaktywnych z Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Dystrybucja materiałów wśród rodziców / opiekunów prawnych oraz nauczycieli; • przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów źródeł informacji na temat profilaktyki antynarkotykowej dostępnych w Internecie (strony Ośrodka Rozwoju Edukacji, Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii); • organizacja spotkania z ekspertami z poradni ds. przeciwdziałania narkomanii lub policją – spotkania 			

<p>zdrowotnej, ze szczególnych uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do rodziców i nauczycieli.</p> <p>4. Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców / opiekunów uczniów prowadzone przez szkolnych specjalistów.</p>	<p>uświadamiające dorosłym zjawiska uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz skutków ich krótkotrwałego i długotrwałego zażywania;</p> <ul style="list-style-type: none"> informowanie rodziców podczas zebrań o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu; współpraca z lokalnymi instytucjami przeciwdziałającymi uzależnieniom i narkomanii w kwestii dostarczenia materiałów niezbędnych do posiadania odpowiedniej wiedzy oraz współpraca podczas opracowywania autorskich materiałów informacyjnych; konsultacja z edukatorami z poszczególnych województw, wyznaczonymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. 			
<p>1. Pedagogizacja rodziców / opiekunów prawnych na zebraniach w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>- spotkania z wychowawcami, - spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - prelekcje.</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny</p>	<p>R.szk. 2018/2019</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
<ul style="list-style-type: none"> organizacja szkolenia dla rodziców / opiekunów uczniów na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diety i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach; przedstawienie rodzicom / opiekunom uczniów czynników zwiększających ryzyko sięgania po środki psychoaktywne; informowanie rodziców / opiekunów uczniów o instytucjach, do których mogą się zgłosić o pomoc w razie wystąpienia problemu; przekazywanie rodzicom / opiekunom uczniów materiałów dotyczących środków psychoaktywnych, uzależnień i ich przeciwdziałaniu; 				

<p>1. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.</p>	<p>- spotkanie z rodzicami/ opiekunami uczniów, - zapoznanie zebranych z regulaminem oraz Programem Profilaktyki szkolnej.</p>	<p>Dyrektor, Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny,</p>	<p>Na bieżąco, wg potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>
	<ul style="list-style-type: none"> informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców w sytuacjach kryzysowych zapoznanie rodziców z Programem Profilaktyki oraz procedurami postępowania w sytuacjach kryzysowych umożliwienie rodzicom / opiekunom prawnym konsultacji z pedagogiem szkolnym w sprawie możliwych konsekwencji zaistniałego zagrożenia. 			
	<p>- godzina wychowawcza, - prelekcje.</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>Początek r. szk.</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> przedstawienie programu profilaktyki oraz procedur postępowania w razie wystąpienia problemu związanego z niebezpiecznymi substancjami na terenie szkoły podczas godziny wychowawczej; precyzyjne wyjaśnienie konsekwencji szkolnych związanych z posiadaniem bądź używaniem substancji psychoaktywnych. organizacja prelekcji w celu wyjaśnienia procedur związanych z sytuacjami zagrożenia narkomanią. 				
<p>1. Zapoznanie nauczycieli z dostępnymi narzędziami profilaktycznymi. 2. Analiza relacji pomiędzy opiekunami dzieci, młodzieży</p>	<p>- szkolenia, - badanie ewaluacyjne, - spotkanie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym,</p>	<p>Dyrektor, zespół ds. procedur, osoba prowadząca szkolenie, specjaliści</p>	<p>R.szk.2018/2019, Wg potrzeb</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>

<p>szkolnej.</p> <p>3. Nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy opiekunami uczniów w celu eliminowania czynników ryzyka związanych z możliwością zażywania/kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.</p>	<p>- tworzenie procedur.</p>			
<p>1. Organizacja aktywności angażujących uczniów w poznawanie obowiązującego prawa.</p>	<p>- konkursy</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, zespół ds. wych. i profilaktyki</p>		<p>Uczniowie</p>
<p>1. Zróżnicowanie form pracy z uczniami mające na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces nauczania.</p>	<p>- aktywizujące formy pracy z uczniem, - pogadanki, - wolontariat.</p>	<p>Wychowawcy, specjaliści</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • udział nauczycieli w szkoleniu z rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej; • zapoznanie nauczycieli z programem „Szkolna Interwencja profilaktyczna”, rekomendowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej; • zapoznanie nauczycieli z Procedurą Niebieskiej Karty przez specjalistę; • przypomnienie procedury na wypadek zidentyfikowania problemu w szkole. <ul style="list-style-type: none"> • konkurs na najlepszy klasowy plakat na temat przeciwdziałaniu uzależnieniom; • konkurs związany z promowaniem zdrowego trybu życia. 				

	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywanie aktywnych metod pracy z uczniem np.: praca w grupach, gry sytuacyjne, socjodramy, dyskusje i debaty, „burza mózgów”, wywiady, wypełnianie kwestionariuszy, ankiet, quizów, analiza dokumentów źródłowych, wytworów artystycznych, źródeł elektronicznych, oraz okresowe badanie potencjału i zauważanie jego zmian, analiza argumentów „za” i „przeciw”, gry i zabawy edukacyjne, stosowanie metod audiowizualnych, przygotowanie prac manualnych; • zaangażowanie uczniów do udziału w różnych formach wolontariatu (wolontariat na rzecz osób młodszych, rówieśników, osób starszych, niepełnosprawnych). Dzięki takiej aktywności mogą rozwijać swoje kompetencje i zdolności oraz przekonać się w praktyce do jakich prac mają predyspozycje oraz czy ich wykonywanie sprawia im satysfakcję; • udział w rajdach, wycieczkach szkolnych; • organizacja dnia poświęconego kulturze krajów europejskich (Dzień Europejski w Szkole, Europejski Dzień Języków Obcych); • uświadamianie uczniów na tematy dotyczące bieżących spraw dotyczących całego świata np.: niebieski wieloryb, cyberprzemoc, problem rasizmu i nietolerancji odmienności; • zapoznanie uczniów z historią regionu, w którym mieszkają; • rozwijanie świadomości wielokulturowości wielu społeczeństw.
--	---

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca	Typ profilaktyki
1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych	- wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny	Na bieżąco	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie	selektywna

<p>oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • indywidualne rozmowy z uczniami na temat właściwych postaw wobec niebezpiecznych środków. Zapewnienie uczniowi zaufanego miejsca, do którego może zgłosić się o pomoc; • angażowanie uczniów w kółka zainteresowań oraz ogniska środowiskowego, rozwój sprawności fizycznej na dodatkowych zajęciach; • zachęcenie ucznia do zapoznania się z literaturą bliską jego zainteresowaniom. 				
	<p>- pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, specjaliści</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>	<p>wskazująca</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacja problemu z rodzicami / opiekunami prawnymi ucznia. Przedstawienie możliwych miejsc, w których mogą szukać pomocy; • angażowanie ucznia w działalność pozalekcyjną; • konsultacje ze specjalistyczną poradnią ds. uzależnień. • informowanie policji o ewentualnych przypadkach pojawienia się niebezpiecznych substancji w trakcie imprezy. 				
	<p>- zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>	<p>wskazująca</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej; • zapewnienie możliwości konsultacji z pedagogiem szkolnym; • poinformowanie o możliwości uzyskania pomocy u specjalisty z poradni ds. uzależnień. 				
<p>1. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.</p>	<p>- rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>uniwersalna</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych zgodnie z harmonogramem. 				
	<p>- zapewnienie wsparcia uczniom, którzy nie mogą brać udziału w bardziej atrakcyjnych zajęciach pozalekcyjnych ze względu na stan finansowy rodziny.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>wskazująca</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie uczniów z rodzin o złej sytuacji finansowej np.: <ul style="list-style-type: none"> ○ zwolnienia z zakupu biletów do kina czy teatru; ○ dofinansowanie wycieczek, imprez szkolnych. 				

Ewaluacja

Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego polega na zaplanowanym i systematycznym gromadzeniu i przetwarzaniu informacji o warunkach, przebiegu i skuteczności prowadzonych w szkole działań.

Ocena skuteczności pozwoli na wprowadzenie odpowiedniej modyfikacji przez co podniesiona zostanie jakość prowadzonych działań.

Ewaluacja prowadzona będzie poprzez:

- 1) Obserwację zachowań uczniów na przestrzeni roku szkolnego,
- 2) Wywiady z rodzicami uczniów w temacie prowadzonych badań,
- 3) Przeprowadzania badań ankietowych wśród uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- 4) Analizę dokumentacji np. protokoły z posiedzeń szkolnych, sprawozdania wychowawców klas, sprawozdania pedagoga szkolnego, dzienniki lekcyjne, opinie, świadectwa, artykuły prasowe o szkole.

Zatwierdzenie

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną szkoły.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej: Beata Brzezińska, w dniu 26.09.2017 r.

Przewodniczący Rady Rodziców: Joanna Nos – Siemiątkowska, w dniu 26.09.2017 r.